

HISTÒRIA DE CATALUNYA

Tema XIV: Catalunya és posa a treballar.

Dijous, 27 de gener de 2011

Amb la capitulació de Barcelona i Cardona, no és restablí la pau i la repressió borbònica portada a terme pels subalterns i pels filipistes que passaren a anomenar-se'n "botiflers" com sinònim de traïdors a la Pàtria. Mentre, el 16 de gener de 1716, Felip V signava el decret de "L'establiment i nova planta del govern de Catalunya". En el fons, és encara el que ens regeix avui. I encara que, gràcies a un prestigiós jurista, membre del Consell de Castella, Francesc Ameller, es pogué salvar el Dret Civil català, però no fou possible conservar la llengua, car es disposava que tot document oficial, calia escriure'l en paper segellat -un nou impost- i a la justícia, administració, escola o prèdica, calia fer-se en castellà, fins i tot la doctrina cristiana. Creava l'Audiència i deixava l'autoritat màxima no en un virrei ans en un Capità General, cap suprem de l'exèrcit, que passava a ser d'ocupació.

És significatiu que la darrera ordre dels consellers de Barcelona, un cop signada la capitulació fou que tothom reprengué el treball i no es parlés del passat. I aquesta ordre es complí. A l'endemà, segons escriu el duc de Berwick en llurs memòries: "*Els habitants estaven en llurs cases, en llurs botigues i pels carrers, mirant passar les nostres tropes com en un temps de pau, cosa increïble, que tanta de calma succeís en un instant a tant de tumult!*" Berwick fou d'un rigorisme exemplar, no permetent cap acte de rapinya ni d'ofensa o injúries i no refiant-se de les tropes castellanques, confià la guarda de la ciutat a les tropes regulars franceses més disciplinades i correctes.

Però la resistència armada continuava a les zones rurals i muntanyoses. Algunes partides es presenten com a bandolers, hagueren els que, per subsistir, es decantaren cap el bandidatge, d'altres però, amb el suport i complicitat dels pobladors, actuaren com a guerrillers. Fou el més destacat Pere Joan Barceló, dit "Carrasclet", que el 1719, quan el bel·licós Felip V, ambicionant reconquerir les possessions italianes entrà en conflicte amb els antics aliats de la guerra de Successió i també amb França, arribà a manar un exèrcit de més de 8.000 miquelets. Signada la pau, Pere

Joan s'exilià a Viena, on amb el grau de Coronel, continuà al servei dels Habsburg fins la seva mort.

També el 1719, un destacat botifler, Pere Anton Veciana, veí de Valls i futur batlle anomenat a dit, fundà un cos armat conegut com "Els mossos d'en Veciana" i també "Esquadres del Batlle de Valls". Amb el temps, passarien a anomenar-se "Mossos d'esquadra".

El gener de 1724, Felip V, malalt de malenconia, abdicava en el seu fill Lluís I, enyorant la corona de França. En agost, aquest jove rei moria de verola i calgué que Felip tornés a regnar.. El 1725 signà la pau amb l'Imperi i Carles renunciava formalment als seus drets a la corona i això permeté el retorn de molts exiliats i dels béns confiscats així com la llibertat dels empresonats, entre ells Antoni de Villarroya, pres a Segovia.

Des de aquesta data,. Felip tingué fortes crisis que rondaven la bogeria amb freqüents retirs a La Granja de San Ildefonso, on el palau i els jardins a imitació del seu enyorat Versalles li plaïa. Dominat per la seva segona muller, l'ambiciosa Isabel de Farnesio, s'emboicà en diverses guerres a Europa amb l'intenció de procurar territoris a aquests fills. En 1746 moria Felip. Malgrat que no era un home massa despert ni intel·ligent, sabé envoltar-se de personalitats brillants que reeixiren a millorar l'economia i el treball nacional.

El succeí el tercer fill, Ferran VI, casat amb Bàrbara de Braganza, ambdós de caràcter pacífic, amants de les arts i de la música. Acabada la guerra de successió austríaca el 1748, mantingué una absoluta neutralitat en la resta del regnat i les reformes econòmiques i financeres del Marquès de l'Ensenada, amb un enfortiment de la construcció naval que permeté al Tinent General de l'Armada, Antoni Barceló, fill de Mallorca, netejar de pirates i corsaris les aigües dels nostres litorals, ço permeté repoblar les viles de la costa i reeixir les activitats de la pesca, de la construcció naval i el comerç de cabotatge.

També d'aquesta època es fa palesa una forta empenta econòmica catalana: la creació el 1756 de la Companyia de Comerç de Barcelona, que obria per primer cop el comerç americà als catalans. Dos anys més tard (1758), s'autoritzava la creació de la Junta de Comerç de Barcelona. Catalunya, s'havia posat a treballar

de valent fins constituir-se en la màquina de vapor que movia la resta de l'estat.

El 1759 moria el rei, embogit per la pèrdua de la seva muller un any abans. Mancat de descendència, heretava el regne el seu germanastre -era fill de la segona muller de Felip), Carles, aleshores amb una llarga experiència com a rei de Nàpols.

Carles III. Revifament econòmic i demogràfic. Immigració occitana.

Havia nascut a Madrid el 1716 i fou rei de Nàpols del 1734 fins el 1759 en que fou cridat a la península per la mort sense fills del Ferran VI i amb la seva dona, Amàlia de Saxonia, s'embarcà amb alguns llurs ministres més competents i desembarcà a Barcelona on fou rebut amb una gran acollida. Prescindí d'alguns ministres castellans tan bon punt arribà. Amic de la cultura i de la il·lustració, havia afavorit les primeres excavacions de Pompeia i Herculà. Per llurs millores en la salubritat, la pavimentació, il·luminació i la construcció de jardins i edificis singulars, hom el qualificà com "el millor alcalde de Madrid".

Ministres maçons com el comte d'Aranda, obtingueren l'expulsió dels jesuïtes el 1767, completada pel comte de Floridablanca al obtenir, el 1773, una butlla papal de extinció de la Companyia. En el cas de les colònies americanes, fou un gran error, car enormes extensions restaren abandonades i els indígenes tornaren a llurs pràctiques selvàtiques.

Carles abandonà la política de neutralitat exterior, signant el tercer "pacte de família" amb França. Això ens obligà a participar en conflictes europeus i americans, participant en la guerra dels set anys i en la guerra d'independència nord-americana que conclogué amb la creació dels Estats Units. Fou un mal exemple com aviat és faria palès a les colònies espanyoles d'Amèrica, que prengueren nota per organitzar les revolucions independentistes.

Malgrat el fracàs del setge a Gibraltar el 1782, França aconseguí ocupar Menorca que passà a mans de Carles III pel tractat de Versalles el 1783.

Les reformes borbòniques afavoriren la creació d'un mercat únic als regnes peninsulars fins esdevenir un mercat per l'incipient indústria catalana. El 1746 s'establia a Barcelona la primera fàbrica d'estampats d'indiana, el 1767 només a Barcelona funcionaven vint,

el 1771 es publicà la pragmàtica proteccionista i ja el 1779 funcionaven vint-i-set de cotó i nou de llana i el 1792 l'indústria cotonera ocupava a Catalunya 80.000 persones.

Paral·lelament, les indústries del cuir produïen 700.000 parells de sabates destinades a la resta d'Espanya i les Índies, es fabricava vidre a Barcelona, Mataró i Ciutat de Mallorca, es feia aiguardent molt apreciat, especialment a Reus i Tarragona, famoses eren les armes de foc de Ripoll i les fargues pirinenques abastien de ferro i estris a tot el país. El 1778 s'alliberava el monopoli de comerç que fins aleshores era privatiu de Sevilla i Cadis, i els ports catalans podien despatxar vaixells cap Amèrica, incentivant la construcció de navilis oceànics pel comerç intercontinental. De molta importància fou l'importació de cotó dels Estats Units per l'indústria catalana.

El comerç amb les missions Caputxines catalanes i mallorquines de la Guaiana i Califòrnia s'intensificà notablement. Els catalans recorrien la península a la recerca d'oportunitats: pescadors de Canet de Mar fundaven poblats de pescadors a les costes andaluses per establir almadraves, com exemple, Castell de Ferro a Granada, el Pou de la Figuereta, actual Isla Cristina a Huelva. Vers l'any 1774, s'havien establert més de 12.000 pescadors i mariners catalans a Galícia, on desenvolupaven noves tècniques de pesca i factories, com la famosa "Massó".

La Real Companyia Marítima de Pesca de Barcelona establí factories a la Patagònia per la comercialització dels productes de la balena i es creava també, el 1778, "*La Compañia Barcelonesa de Comercio y Navegación*" que establí llur factoria principal en la Barcelona indiana. Ja el 1763 es constituí la Junta de Comerç de Barcelona, que impulsà l'engrandiment econòmic i cultural del Principat.

S'inicià la construcció de carreteres: l'actual N-II i la N-340. Un viatger francès anotava que "Catalunya, tan opulenta i tan industriosa i potser la província d'Espanya més activa, és una d'aquelles en què els camins són al mateix temps pitjors i menys arreglats". El 1763 s'havia iniciat el servei de la "Diligència general de cotxes" entre Barcelona i Madrid per Saragossa i València, amb una durada de 6 dies de viatge.

En realitat, Carles i els seus ministres havien comprés allò que encara avui molts espanyols no entenen: l'estat espanyol per ser

viable, necessita d'una Catalunya pròspera i rica i Carles III demostrà llur satisfacció per l'esforç dels catalans.

També el 1778, amb la cessió per part de Portugal de les illes de Fernando Poo i Annobon, al golf de Guinea, s'inicià el tràfic d'esclaus per part dels catalans, afegint-se al que, des de el segle XVI, practicaven els portuguesos i la resta de nacions "civilitzades" europees. Era un pròsper negoci que introduí el capitalisme a Catalunya.

Dates demogràfiques

Amb la guerra de Successió la població del Principat sofrí un bon retrocés. L'any 1708 el fogatge atribuí poc més de mig milió d'habitants, mentre que al cens de 1725 retrocedí fins 402.000 ànimes. Ja el 1787 arribava als 868.688 habitants i al final del segle, ultrapassava el milió i Barcelona assolí els 100.000 pobladors. S'observa un estancament, inclús un retrocés a les comarques de muntanya mentre que l'augment és a les zones properes a la costa, com el Maresme, que assolí la xifra de 102 habitants per Km², i al Pallars no arribava a 8. La mitjana del Principat supera els 27, mentre que la mitjana espanyola és de 21. El país Valencià, amb 825.059 habitants i València amb 80.000, seguien en població, indústria i benestar a Catalunya.

També els salaris són més elevats al Principat que a la resta. A partir de l'introducció del vapor, la primera revolució industrial, en el darrer quart de segle augmenten des de un 66 fins a un 110 per cent mentre a la resta de l'estat és d'un 14 a un 30 per cent. Això atragué a una onada d'immigrants i no solament peninsulars, també de la Catalunya nord i del midi francès.

Si alguna cosa podem criticar a aquest excel·lent monarca, fou la Reial Cèdula del 23 de juny de 1768 en que es torna a repetir la prohibició de l'ús del català en tot el relacionat amb l'administració, la justícia i l'ensenyament, relegant la llengua a l'ús col·loquial i familiar. Així com el moviment científic i cultural tingué una forta revifada, fou quasi sempre emprant el castellà per imperatiu legal i també per la creença que el català restava mort per la ciència i les lletres, propiciat per la Universitat de Cervera, influïda pels jesuïtes, addictes al felipisme i entrava en un marasme provincià que de mica en mica la desacredità.

Carles III, malgrat tot, potser el millor monarca que ha regnat a Espanya, típic representant de l'enciclopedisme i del despotisme il·lustrat, llur màxima podria ser: "Tot pel poble, però sense el poble", moria l'any 1788 i deixava com a hereu el seu fill Carles IV, que ja passava de la quarantena, un bon jan, un beneït consentidor, dominat per llur muller, Maria Lluïsa de Parma, ninfòmana insaciable. Carles III, havia tingut serioses dubtes de la capacitat del seu fill per regnar.

Carles IV. Finals del segle XVIII.

A les acaballes del segle, els esdeveniments havien sofert una inusitada acceleració, el món havia canviat i l'ordre social existent durant segles, s'enderrocava, l'ascens de la burgesia i llur força social, l'importància de la riquesa industrial i comercial pel damunt de l'agrària, la pèrdua de poder i privilegis de la noblesa i la crisi de l'absolutisme reial, tot això es produí en el transcurs d'una sola generació. La revolució americana fou el senyal que canviaria el món. Allà es gestà els principis de la Revolució Francesa i l'independència de l'Amèrica espanyola. Així, Lluís XV i Carles III al recolzar als insurgents nord-americans contra la metròpoli anglesa, no s'adonaren que cavaven la fosa on s'enterraria "l'Ancien Règime", l'absolutisme reial.

I no era pas Carles IV el monarca capaç de fer front als esdeveniments. Tampoc el seu vàlid, Manuel Godoy, que de guarda de Corps fou promogut per la reina a Primer Ministre i amant principal, tampoc ho serà el futur Ferran VII, egoista, desagratit, vulgar, rastrer i rancuniós. No resulta estrany que amb aquests incapaços governant, el país patís un considerable retrocés que l'allunyaria de la resta d'Europa i li faria perdre llur colossal imperi sense obtenir cap profit, ans al contrari, la càrrega d'un exèrcit que només serviria per pertorbar la vida civil del país.

Un antecedent de les pertorbacions que esdevindrien a tota Europa, foren els aldarulls per l'escassetat de forment que fou encarir el preu del pa, primordial aliment de la població. A Barcelona i d'altres poblacions, esclataren el 28 de febrer de 1789 els avalots o rebomboris del pa, amb el saqueig de botigues, invasió de la Seu i el toc a sometent. El capità general, comte de l'Asalto, no apaivagà

els ànims i només l'intervenció municipal dels gremis i dels pares Caputxins calmaren el ànims.

La Revolució Francesa i el seu impacte.

El mateix any de 1789, a mitjan juliol, esclatava la Revolució a França i el poble prenia la Bastilla. Les noves idees s'estenien per tota França i a finals d'any s'estableix a Perpinyà un comitè revolucionari que aviat s'interessa per introduir al Principat les noves idees. El 2 de novembre de 1791 un misteriós agent que durant molt de temps s'identificà com el mateix Robespierre, arribà a Perpinyà on fou acollit amb molt de respecte. Duia lletres de fortes sumes sobre cases de banca de Barcelona i Manresa i un exemplar de les "Constitucions de Catalunya". Poc després altres agents, aquests identificats, M. Tabau, Pierre Nicolau Chantreau, s'introduïren al Principat. Es palès que el Directori revolucionari francès volia exportar llur revolució a Catalunya i també, com s'havia convertit en un refugi d'emigrats francesos, aristòcrates, clergues refractaris i contraris a la revolució, era palès introduir espies per conèixer els moviments dels exiliats i l'opinió del país respecte als esdeveniments francesos. Tota la costa, de Roses fins a Tortosa i no cal dir, les poblacions importants, albergaven molts pobladors francesos de tota condició social.

En aquests grups d'exiliats no mancaven figures importants de l'il·lustració i motivaren la compassió del poble, pesarós per llur situació i la mort de Lluís XVI a la guillotina despertà un clam de venjança. Poc podien fer els agents revolucionaris i només influir en alguns intel·lectuals locals d'idees avançades i una part del jovent afrancesat. Diferent era la situació a la Catalunya nord, on l'esperit revolucionari arrelà amb força.

La Guerra Gran. Ocupació del Rosselló i desastre final.

Tot feia preveure el conflicte armat amb el Directori. Catalunya amb un entusiasme poc comú, molt superior a la de la resta de l'estat, es disposà al combat, és una guerra patriòtica per aconseguir de nou l'unitat de les terres catalanes i també religiosa, per combatre el laïcisme revolucionari. Barcelona obre l'allistament ofereix un cos de 800 voluntaris a despesa de la ciutat. Es subscriuen empréstits per finançar la lluita i la Junta s'ofereix a

organitzar la guàrdia i guarnició de la ciutat per gremis i oficis per tal que les tropes de la guarnició puguin ésser mobilitzades. Tot el Principat s'afegeix amb voluntaris, miquelets i contribucions.

El dia 1 d'octubre de 1792 apareixia el "Diario de Barcelona", anomenat "El Brusi" pel seu fundador. Llur col·lecció en permetrà conèixer amb detall, el dia a dia des de aquella data.

Sota el comandament del capità general de Catalunya, Antonio Roman Ricardos, s'inicià una veritable guerra que tingué molt de civil: mentre els reialistes del nord i els catalans del sud lluiten per incorporar les terres irredentes al Principat, els republicans nord-catalans somnien amb l'incorporació del Principat a la república Francesa. Ricardos, bon psicòleg i estrateg, fa servir el català en llurs proclames i fa publicar en català i castellà la Crònica de Desclot, relativa a l'invasió de Catalunya al segle XIII.

Però el govern espanyol sempre ha tingut recança en armar als catalans i en l'objectiu de la unió del Rosselló al Principat, mai ha tingut interès en recuperar-lo. Aquesta ocasió tampoc fou una excepció.

El 17 d'abril de 1793 Sant Llorenç de Cerdans s'adheria a la contrarevolució i aviat tot el Vallespir i el Conflent eren ocupats per les tropes de Ricardos. A l'agost, només restaven a França Perpinyà i Salses.

Madrid però no volia ocupar el Rosselló i mentre el seu esforç es centrava a Navarra i el País Basc, descurava el front català. La reticència a armar tropes voluntàries catalanes, la retirada d'importants contingents del Rosselló per traslladar-los al país Basc, ocasionà la derrota a El Voló, això obligà a Ricardos, en important inferioritat numèrica, a retirar-se ençà de la frontera.

Ara tocava una defensa desesperada. El govern del Directori estimava que Catalunya estava madura per a una revolució i pensava en l'annexió pura i simple. També hi havia les mateixes temences que a la Cort de Madrid: "Catalunya, esdevinguda departament francès, serà tan difícil de conservar com ho és encara avui, l'antic Rosselló".

La lluita però, a l'interior del Principat, fou aferrissada. En comptes de la fraternitat, els soldats de la Convenció aplicaren la destrucció, el saqueig, la profanació de les esglésies. Els oficials francesos es desesperaven dels excessos de la soldadesca i les

partides de miquelets responien amb la mateixa ferocitat. Mort Ricardos, llur successor, el comte de La Unión mostrà una total incapacitat, l'estat espanyol havia desaparegut a Catalunya i com a mostra, el 6 de maig de 1794, ressuscitava l'antic sometent. Per a vergonya de l'exèrcit regular espanyol, el 28 de novembre d'aquell any, el castell de Figueres, imponent fortalesa nodrida per 9.100 homes i 171 canons, en rendia a un exèrcit sense pólvora ni canons i sense engegar un sol tret. Estava clar que Catalunya, com sempre, calia que és defensés per sí mateixa. Tornava a aparèixer un sentiment d'allunyament vers Espanya.

Una iniciativa de l'ajuntament de Manresa de crear un exèrcit català fou acollida per les viles i ciutats, també per Barcelona. El capità general confessava que no disposava ni d'armes ni homes ni diners per oposar-se a l'enemic i acollí l'iniciativa. José de Urrutia, autoritzà la creació de l'Assemblea de Catalunya, amb 55 diputats i actuà amb plens poders des de el 24 de desembre de 1794 fins a l'onze de gener de 1795. Sota el nom de Terços de Catalunya, el comandament d'un general català, Joan Miquel Vives, passaven a l'ofensiva i a Pontós, el 26 de maig i Fluvià el 14 de juny i amb la represa de Puigcerdà, feren retrocedir les tropes del Directori enllà de la frontera.

El 22 de juliol de 1795, es signava la pau de Basilea. Espanya havia perdut Guipúscoa i França temia perdre el Rosselló i l'alta Cerdanya, on els catalans ja havien ocupat la fortalesa de Mont Lluís i Ceret, al Vallespir, fent presoners dos Corps d'exèrcit amb els Estats Majors i quatre oficials generals.

La Guerra del Francès. Incorporació de Catalunya a França.

Mentrestant, a França, el Directori substituï a la Convenció i després sorgí el Consolat, dominat ja per la figura de Napoleó i el 1804, Napoleó proclamant-se Emperador, assolí el poder absolut. Anglaterra, que havia lluitat contra el germen revolucionari, ara veia amb preocupació trencar-se l'equilibri de poder a Europa i ordí una sèrie de coalicions que fracassaren. En 1805, amb la victòria d'Austerlitz, l'imperi francès apareixia com invencible però el 21 d'octubre del mateix any, l'almirall Nelson, manant l'esquadra britànica, desfeia al cap de Trafalgar, l'esquadra combinada de França i Espanya. Espanya restava indefensa en el mar.

Impossibilitat de desembarcar a les illes Britàniques, Napoleó decretava el bloqueig continental per ofegar l'economia anglesa. Amb el pretext d'ocupar Portugal que no acceptà aquesta mesura, i d'acord amb el vàlid Godoy i el príncep hereu, introduí grans contingents de tropes que ocuparen les principals fortaleses i ciutadelles del país, especialment al Principat.

Aviat Godoy se'n adonà de l'engany i preparà la fugida dels reis cap a Amèrica, tal com havien fet els sobirans de Portugal. L'hereu, el futur Ferran VII, que feia temps conspirava contra el seu pare i Godoy, promogué el "motí d'Aranjuez" el 19 de març de 1808 que provocà l'abdicació de Carles IV a favor de Ferran. Napoleó adonant-se de la feblesa de la monarquia, planejà la substitució i se'n portà a tota la família reial i Godoy a Baiona, on els feu empresonar i abdicar els seus drets en el seu germà, Josep. Mentre, es produïa el 2 de maig a Madrid i a tot el país es proclamaven "Juntas de Defensa". De nou, ressorgia la personalitat dels antics regnes hispànics i Catalunya no fou l'excepció. El comportament criminal de les tropes del Directori durant la Guerra Gran i malgrat l'esforç dels comandaments havien despertat l'odi entre el món rural català i això unit a les prèdiques inflamades dels clergues que presentaven a Napoleó com l'anticrist, carceller del Papa i la nació francesa posseïda pel dimoni de la revolució, fou que a excepció d'alguns intel·lectuals guanyats per les noves idees, s'alçà contra l'invasor francès i aixecarà en un altar la figura d'un monarca, el més mesquí i menyspreable de l'història comuna espanyola, Ferran VII, adulator de Napoleó, a qui el poble anomenava "el desitjat".

S'havia creat un cos bèl·lic el 1810, anomenat "Almogàvers" llur divisa era:

Religió, Pàtria i Rei
Són els que demanen aquest servei.

El text és prou significatiu del sentiment popular existent.

En el mes de juliol de 1808 és constitueix la "Junta Superior del Principat" que assumeix en nom de Ferran VII, els poders que les autoritats centrals, capità general, intendent, veguers anomenats per la corona, havien resignat llurs càrrecs en els ocupants. Fou un poder legitimat pels fets i amb una influència molt gran en totstemps

de l'ocupació francesa. La primera reunió, ocupada Barcelona, fou feta a Lleida el 18 de juny.

Una de les eines utilitzades pel bàndol francès fou l'ús del català en les comunicacions i proclames, mentre els castellans només empraren el castellà. Es feia palès que l'idioma podia ser un arma psicològica per guanyar adeptes i malgrat el poc èxit polític de la mesura, no resulta estrany que la guerra del Francès produí una revifada en el ús de la llengua que propiciarà poc temps després, la Renaixença.

Calgué sotmetre per les armes al Principat i això només fou possible a les viles i ciutats importants. El món rural, i no cal dir, les zones de muntanya, recorregudes per nombroses partides, moltes d'elles organitzades i manades pels preveres rurals que atemorien les tropes franceses i, sovint, els tallaven llurs comunicacions i combois.

El govern de Catalunya, establert per Napoleó el 1810, proclamà la llengua catalana com oficial al costat de la francesa i es traduïren al català el Codi de Napoleó i les lleis de procediment com un primer pas per a l'assimilació a França, que es decretà el 1812, malgrat les protestes del rei Josep i dels ministres afrancesats.

Foren freqüents els combats entre el sometent català i tropes regulars franceses, com el de El Bruc, entre el 6 i el 14 de juny de 1808, hi hagueren però molts més, com el de 1810, en els combats de l'Estol, a Calella, on, rebutjats els soldats fugitius francesos, cremaren el convent dels Caputxins i diversos masos a prop del torrent dels Frares.

La caiguda de Tarragona, el 28 de juny de 1811, motivà l'ordre d'evacuar el Principat per part de la resta del minso exèrcit espanyol. La Junta del Principat li calgué ocupar-se'n del govern efectiu: recaptació de tributs, assistència als civils, organització i lleva d'exèrcits, administració de justícia i elecció de diputats per a la Junta i també per a les Corts de Cadis.

L'any de 1812 és l'any terrible. A les devastacions d'una guerra ferotge, s'afegeix la fam, car l'enemic s'empara de les collites, manca el proveïment a l'exèrcit, el soldat famolenc roba la misèria del camperol. Apareixen les epidèmies i els malalts, mancats d'assistència, de medecines i de menjar, moren a milers.

Mai Catalunya s'havia sacrificat tant per un monarca que menys s'ho mereixia. No cal dir que Josep Bonaparte era molt superior a Ferran VII i que Catalunya hagués estat afavorida. Havia però un risc: l'assimilació per França. Ja a les Corts de Cadis, s'esvaïen els somnis de la recuperació dels furs i de les Constitucions pròpies: la constitució de 1812 (La Pepa), ho palesà: la indissolubilitat de la nació espanyola, l'igualtat en tots els territoris, els mateixos codis, la mateixa organització provincial, el mateix sistema d'ensenyament. Era la còpia del ideari jacobí de la república Francesa. També s'equivocà la Junta Superior del Principat creient que l'heroisme del Principat, llur resistència a l'annexió a França, els sacrificis fets, serien objecte de la gratitud dels espanyols. Res d'això: una mesura d'excepció fou presa tan aviat es restituí el govern borbònic: la dissolució de la Junta i llur substitució per una Diputació provincial controlada directament des de Madrid, a diferència de la resta de les Juntes territorials.

Alliberada una bona part de la península per l'exèrcit anglo-portuguès i espanyol del duc de Wellington, amenaçat per les potències europees després de la desastrosa campanya de Rússia, Napoleó tornava la corona a Ferran VII el 8 de desembre de 1813 i a continuació els francesos evacuaren Catalunya. Deixen enrera un país devastat i arruïnat que caldrà refer de nou. Noves calamitats arribaran, el país però, revifarà i ho farà amb força.

Imatges projectades:

- 14-01: Operacions de repressió de les forces Borbòniques a partir de 1714.
- 14-02: El botifler Pere Anton Veciana, creador dels "Mossos d'esquadra".
- 14-03: Universitat de Cervera, fundada per Felip V.
- 14-04: L'enemic de Felip V: Pere Joan Barceló, "Carrasclat".
- 14-05: Ferran VI.
- 14-06: Gravat de Farinelli cantant davant la cort de Ferran VI.
- 14-07: Mapa de les fargues del Pirineu oriental, segles XVII al XIX.
- 14-08: Carles III.
- 14-09: Expulsió dels Jesuïtes el 1767
- 14-10: Antoni Barceló, Tinent General de l'Armada.
- 14-11: La que fou la seu de la Companyia Barcelonesa de Comerç i Navegació a la Barcelona de Veneçuela.
- 14-12: El gran seductor, Giacomo Casanova a Catalunya, el 1768.
- 14-13: Rendició de Yorktown (19/10/1781) durant la revolució americana.
- 14-14: Carles IV

- 14-15: *Retrat jovenívol de Manuel Godoy*
- 14-16: *Jurament del Joc de Pilota, als preàmbuls de la Revolució Francesa.*
- 14-17: *Presa de la Bastilla, el 14/15 de juliol de 1789*
- 14-18: *Declaració dels Drets de l'Home, el 26 d'agost de 1789.*
- 14-19: *Antonio Roman Ricardos, cap militar de la Guerra Gran.*
- 14-20: *Gravat de la visita de Carles IV a Barcelona, el 1802.*
- 14-21: *Retrat de Napoleó Bonaparte*
- 14-22: *Coronació de Napoleó com Emperador.*
- 14-23: *Imatge de la batalla de Trafalgar, el 21 d'octubre de 1805*
- 14-24: *José I Bonaparte, rei d'Espanya de 1808 a 1813.*
- 14-25: *Campanyes napoleòniques a la península de 1808 a 1814.*
- 14-26: *Agustina Saragossa i Domènec, "Agustina de Aragón".*
- 14-27: *Proclamació de la Constitució a Cadis, el 19 de març de 1812.*